

ЗМІСТ

Засідання сорок сьоме, вечірнє
(Вівторок, 16 січня 2018 року)

Продовження розгляду проекту Закону
«Про особливості державної політики
із забезпечення державного суверенітету України
над тимчасово окупованими територіями
в Донецькій та Луганській областях» ...2

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ СОРОК СЬОМЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
16 січня 2018 року, 16 година 3 хвилини*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані та панове, час, відведений для перерви, завершений. Я прошу всіх заходити до залу і приготуватися до реєстрації.

Хочу нагадати події, які відбувалися в залі до обіду. Ми дійшли до поправки 344 (трохи більше половини). Тобто за три з половиною години ми дійшли лише до поправки 344. Я вважаю, що затягування розгляду цього законопроекту є неприйнятним. Якщо хтось хоче, щоб ми приймали рішення в невідгідний для парламенту час, він глибоко помиляється. Ми будемо розглядати всі поправки згідно з законом: якщо не зможемо розглянути всі поправки сьогодні, продовжимо завтра, не встигнемо завтра, будемо розглядати в четвер, і вийдемо на голосування. Нікому не дозволимо зірвати розгляд даного законопроекту.

Колеги, ще раз звертаюся до авторів поправок: ми проходили такі процеси і з пенсійною, і з медичною реформами. Якщо є бажання затягнути, ми будемо системно і сумлінно працювати над всіма поправками і виходити на голосування тоді, коли буде повна мобілізація в залі.

Прошу приготуватися до реєстрації.

Увімкніть систему «Рада».

У сесійному залі зареєструвалися 354 народних депутати. Вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Поправка 344. Народний депутат Левченко. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ

№ 223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. На превеликий жаль, вкотре чую з президії про те, що системний розгляд, обговорення важливих законопроектів у контексті кожної поправки є затягуванням і зриванням розгляду. Якись нові норми парламентаризму запроваджуються за останні кілька років. Це такий ліричний відступ.

Конкретно щодо поправки. Ідеться про те, що, на жаль, в цьому законопроекті немає не лише дати початку окупації, тобто де-юре її взагалі не визначено, а й не покладаються на окупанта конкретні обов'язки щодо забезпечення соціально-економічними потребами громадян на окупованій території повністю. Є загальні фрази з посиланням на конвенції, але при цьому у статті 6 цього законопроекту зазначається, що саме на Україну покладається забезпечення відновлення порушених матеріальних прав, сприяння забезпеченню соціально-економічних, екологічних та культурних потреб людей на відповідних територіях, але це не означає, що Україна забезпечуватиме соціальне та пенсійне забезпечення осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях. Це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте 30 секунд для завершення виступу.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Це буде основним напрямом у захисті прав і свобод цивільного населення. Тому на Росію як на державу-окупанта не покладається жодних обов'язків, як це мало б бути.

У своїй поправці я пропоную статтю 6 доповнити новою статтею 6², де було б чітко написано, що допоки Україна не відновить контроль над тимчасово окупованими територіями, обов'язок щодо цивільного захисту населення, медичного, продовольчого, соціального та пенсійного забезпечення осіб покладається на Російську Федерацію як державу-окупанта. Отоді це буде, справді, визнання окупації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу, пане Іване.

ВІННИК І.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»).

Шановні колеги! Я до кінця не розумію, що відбувається. Щодо суті прокоментованого. В абзаці першому статті 7 законопроекту, підготовленого до другого читання Комітетом з питань національної безпеки і оборони, зазначено, що відповідно до: Гаазької конвенції від 18 жовтня 1907 року, Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, які багато разів сьогодні згадувалися тут, у залі, на Російську Федерацію як державу-окупанта покладається відповідальність за забезпечення захисту прав цивільного населення та створення необхідних умов для його життєдіяльності. Фактично, це те, про що казав автор поправки.

Я геть не можу зрозуміти, чому перед тим, як коментувати назагал поправки, що, на мій погляд, є, дійсно, формою затягування розгляду проекту, не прочитати текст, підготовлений комітетом. Між іншим, треба подякувати Голові Верховної Ради Парубію за те, що він на прохання комітету, фактично, у виключному випадку, щоб депутатам було простіше працювати з текстом, дав доручення вивісити на сайті Верховної Ради не лише таблицю до другого читання, а й зведений на підставі пропозицій комітету текст законопроекту, з яким набагато легше працювати (*Шум у залі*). Але ви все одно не бачите результату нашої роботи так само, як, на жаль, чомусь не бачите і дати початку окупації, яку чітко встановлено в преамбульній частині законопроекту, і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте пану Івану 1 хвилину для завершення.

ВІННИК І.Ю. Щоб припинити всі дискусії окремих наших депутатів щодо статусу і дати окупації територій Російською Федерацією – державою-агресором, зачитаю вам частину першу статті 2 (сентенція): «Правовий статус тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також правовий режим на зазначених територіях визначаються цим Законом, Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципами та нормами міжнародного права». Ми об'єднали статуси, бо Україна єдина, соборна, неподільна. Дата одна, статус однаковий,

соціальні статуси однакові. Давайте припинимо цю дискусію, бо вона не є доречною.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправку 344 комітет відхилив. Група народних депутатів наполягає на голосуванні. Хто підтримує дану поправку, прошу голосувати.

«За» – 32.

Рішення не прийнято.

Поправка 346. Оксана Сироїд наполягає на підтвердженні. Будь ласка.

СИРОЇД О.І., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Поправку 346 комітет врахував. В ній викладена редакція статті 7, запропонована комітетом. Зокрема в частині другій цієї статті йдеться про те, що факт остаточного виведення та повної відсутності всіх збройних формувань має чомусь визначатися міністром оборони України та міністром внутрішніх справ України шляхом спільного подання, невідомо якого, Президенту України, який виключно на цій підставі схвалює рішення, знову-таки невідомо яке.

Річ у тім, що це є велика загроза, передовсім, для інституту Президента, тому що ця норма повністю виводить його поза площину Конституції України. Якщо є факт агресії і окупації, мають бути прийняті відповідні рішення про введення воєнного стану та застосування Збройних Сил України, і відповідно у зв'язку з припиненням режиму воєнного стану має визначатися факт припинення окупації. Тоді не треба заганяти Президента в неконституційні рамки. Прошу поставити цю поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Іване, будете коментувати? Будь ласка.

ВІННИК І.Ю. Ця поправка не лише про це. Тут варто зауважити, що в межах цієї поправки було враховано пропозицію фракції «Самопоміч» саме про покладання відповідальності на державо-окупанта утримувати окуповані території. Але чомусь ви про це не

кажете. Наразі намагаєтеся, якщо говорити простою мовою, збити цю поправку шляхом голосування щодо її підтвердження.

Мене дуже турбує лексика, яку вживає представник цієї фракції. Якщо почитати уважно поправку, міністр оборони так само, як і Президент, не визначає факт закінчення окупації. Ідеться про факт остаточного виведення та повної відсутності всіх збройних формувань Російської Федерації у порядку, визначеному цим законом, і встановлення цього факту за обґрунтованим поданням міністра оборони та міністра внутрішніх справ Президенту України, який на цій підставі схвалює відповідне рішення. Якщо ви намагаєтеся прокоментувати поправку, дуже важливо вживати лексику поправки.

Прошу не підтримувати пропозиції щодо відхилення цієї поправки шляхом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Комітет просить підтримати дану поправку в редакції комітету.

Отже, ставлю на голосування поправку 346 для підтвердження. Прошу визначатися.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Поправка 348. Не наполягає.

Поправка 352. Не наполягає.

Поправка 355. Німченко наполягає. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! У статті 7 цього законопроекту в редакції першого читання була норма спрямована на здійснення мирних функцій, встановлення миру і єднання нації, в тому числі через вирішення питань, передбачених Мінськими домовленостями. Але потім це все змінилося.

Тому я наполягаю на голосуванні щодо нової редакції статті 7, підтриманої комітетом, щоб переконатися, що це підтримується. Потім я скажу стосовно того, що я пропоную у своїй поправці, яку враховано частково. Прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви завершили? Вашу поправку відхилено. Я можу поставити її на голосування для підтримки.

Дайте 30 секунд, щоб пан Німченко закінчив свою думку.

НІМЧЕНКО В.І. Пане головуючий, я прошу поставити на голосування поправку 355, відхилення якої є наслідком виключення норми щодо Мінських домовленостей, які тепер в цьому законопроекті не діють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хочу нагадати, що під час розгляду законопроекту в першому читанні Верховна Рада прийняла рішення не згадувати в жодному контексті Мінські домовленості. Це рішення було прийнято за моєї ініціативи.

Пане Іване, прошу вас це прокоментувати.

ВІННИК І.Ю. Ви знаєте, я взагалі був здивований тим, скільки поправок було подано від депутатів з «Опозиційного блоку». Це ніяким чином не корелюється, навпаки, йде врозріз з тією риторикою, яку ми чуємо з телеекранів від представників «Опозиційного блоку», які говорять про те, що цей законопроект шкідливий, непотрібний, його не можна приймати. Тоді навіщо ви намагаєтеся його вдосконалити шляхом подання поправок? Коли ви брешете: тоді, коли з телеекранів говорите людям, що це не треба, чи зараз, коли намагаєтеся шляхом подання нікчемних поправок, які не будуть проголосовані, просто затягнути факт визнання Російської Федерації агресором?

Чесно кажучи, протягом ранкового засідання я стримував себе у висловленні своєї думки щодо цього питання. Але зараз дозвольте мені це зробити. Ми відхилили цю поправку через те, що згадувалися Мінські домовленості. Не заперечуючи важливості цього дипломатично-політичного пакту, він жодного відношення не має до законодавства України. Обов'язковість виконання цього дипломатичного пакту, який де-факто не є навіть договором чи угодою, жодним чином не розглядалася і ніколи не надавалася шляхом ратифікації Верховною Радою, тому це не може бути імплементовано. У подальшому я прошу не ставити такі поправки на підтвердження, бо в будь-якому випадку Мінські домовленості ми не можемо імплементувати в текст цього проекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправку 355 Німченка комітет відхилив, але автор наполягає на голосуванні. Тому я ставлю на голосування поправку 355. Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 356. Віталій Купрій. Будь ласка.

КУПРІЙ В.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»).* Шановні колеги! Ми пропонуємо не лише не згадувати про Мінські домовленості, а виписати в статті 7 норму про заборону здійснення будь-яких референдумів або виборчої діяльності, яка звучить так: «Органам державної влади України, органам місцевого самоврядування, Центральній виборчій комісії забороняється призначати, організовувати та проводити будь-які вибори і голосування, всеукраїнський та місцеві референдуми на тимчасово окупованих територіях», і далі за текстом. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дану поправку відхилено. Хто підтримує поправку 356, прошу голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 360 (*Шум у залі*).

Увімкніть мікрофон Долженкова. Назвіть номер поправки.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»).* Дякую, шановний пане головуєчий. Прошу поставити на голосування поправки 358 та 359 для підтвердження. Поправки стосуються комплексу заходів, спрямованих на реалізацію Мінських домовленостей.

Хочу сказати доповідачу, який коментує дії та висловлювання фракції «Опозиційний блок»: на відміну від вас, шановний пане, ми відстоюємо інтереси Донбасу і людей, які проживають на всій території Донбасу, а ви намагаєтеся протягнути законопроект, який не сприятиме реінтеграції Донбасу, як би він гарно не звучав. Він сприяє відторгненню Донбасу, позбавленню та зменшенню гарантій захисту інтересів громадян, які там проживають.

І ще одне. Права фракцій у цьому залі однакові. Прошу не коментувати і стримувати себе в подальшому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Іване.

ВІННИК І.Ю. Стосовно поправок 358 і 359. Ще раз наголошую, принцип, встановлений комітетом щодо Мінських домовленостей і статусу, в контексті розгляду законопроекту, в жодному разі не буде змінений.

Стосовно заходів щодо інтеграції окупованого Донбасу, запропонованих вами. Ми жодним чином не можемо це прийняти, бо переконані, що Україна тимчасово втратила контроль над Донбасом через зовнішню агресію Російської Федерації. Це фактор сторонньої дії, який нам треба спочатку виключити шляхом звільнення територій від російського окупанта, а потім проводити різноманітні інтеграційні заходи вже за українським законодавством, включаючи проведення виборів, відновлення інфраструктури, спеціальну програму щодо відновлення економіки, створення соціально-економічних заходів, робочих місць тощо. Прошу зал підтримати редакцію комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Ставлю на підтвердження поправку 358. Прошу голосувати. Комітет просить підтримати.

«За» – 91.

Рішення не прийнято.

Ставлю на підтвердження поправку 359 (*Шум у залі*).

Колеги, я ставлю на підтвердження поправки 358 і 359, які вже були озвучені.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. А 357?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Потім – 357.

Ставлю на підтвердження поправку 359. Прошу голосувати. Комітет просить її підтримати.

«За» – 102.

Рішення не прийнято.

Поправка 357. Ігор Лапін наполягає. Будь ласка.

ЛАПІН І.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 22, Волинська область, політична партія «Народний фронт»). Доброго дня, шановні колеги! Мою поправку 357 враховано редакційно. Але я прошу врахувати її в повному обсязі, а саме викласти статтю 7 у такій редакції: «Під час здійснення органами державної влади України, їх посадовими особами політико-дипломатичних заходів із відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного кордону України забезпечується: допуск гуманітарних місій, пошук зниклих безвісти, дотримання гарантій щодо обміну полонених, звільнення заручників, виведення іноземних військ, повне припинення вогню, контроль над кордоном.

Для забезпечення національної безпеки, зокрема державної, економічної, інформаційної, гуманітарної та екологічної, стримування і відсічі російської збройної агресії проти України в Донецькій та Луганській областях органи сектору безпеки і оборони, інші державні органи України, їх посадові особи здійснюють заходи для відновлення територіальної цілісності України, а також забезпечують комплексний розвиток безпекової, економічної, інформаційно-телекомунікаційної, соціальної та гуманітарної інфраструктури на територіях, прилеглих до тимчасово окупованих територій в Донецькій та Луганській областях, реалізують відповідно до документів стратегічного оборонного планування заходи зі зміцнення оборонних і безпекових спроможностей України».

Я наполягаю на підтримці моєї поправки в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Поправку 357 комітет врахував редакційно, але народний депутат Ігор Лапін переконливо наполягає, щоб ми її прийняли в повному обсязі. Прошу підтримати його пропозицію. Голосуємо!

«За» – 106.

Рішення не прийнято.

Поправка 360. Чубаров не наполягає.

Поправка 361. Не наполягає.

Поправка 368. Не наполягає.

Поправка 369. Не наполягає.

Поправка 373. Не наполягають.

Поправка 374. Пастух. Будь ласка.

ПАСТУХ Т.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, самовисуванець). Фракція «Об'єднання «Самопоміч». На сьогодні застосування Збройних Сил України чітко визначено Конституцією України. Будь-яке інше формулювання, гібридні версії призведуть до того, що потім військова прокуратура в судах України притягуватиме наших військовослужбовців до кримінальної відповідальності за те, що вони захищали країну. Рано чи пізно це призведе до того, що такі вироки виноситимуться судами інших країн і Україна матиме нести відповідальність у цілому.

Тому у своїй поправці ми пропонуємо, щоб саме Президент як Верховний Головнокомандувач був зобов'язаний виконати норму Конституції, а саме внести до парламенту подання та у разі агресії проти України дати згоду на застосування Збройних Сил України для відсічі російської збройної агресії. Просимо підтримати дану поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Іване, ваш коментар.

ВІННИК І.Ю. Ми багато дискутували з приводу законності використання Збройних Сил України для відсічі збройної агресії. Ні в кого, окрім представників фракції «Самопоміч», не викликало жодних сумнівів у тому, що Збройні Сили, військові формування, волонтери, добровольці, звичайні громадяни, іноземці, особи без

громадянства, які за покликом волі йдуть захищати Україну, діють абсолютно в законодавчому полі.

Правовою підставою для відсічі збройної агресії Російської Федерації та відновлення територіальної цілісності України є: Конституція України, законодавство України та стаття 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, яка дає будь-якій нації право на самооборону, і ми сьогодні це право реалізуємо. Щоб припинити цю дискусію, щоб не було таких випадків, який, на жаль, ми мали з Колмогоровим, комітет під стенограму запропонує відповідні правові підстави, а саме статтю 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, як головну і міжнародну підставу для застосування збройних формувань...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 30 секунд.

ВІННИК І.Ю. ...законодавством України імплементувати в текст законопроекту і припинити будь-які дискусії щодо незаконності використання Збройних Сил на Донбасі чи будь-де, де б не була здійснена агресія будь-якої держави проти суверенної незалежної України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Компромісну пропозицію ви вже озвучите після завершення розгляду поправок.

Зараз ставлю на голосування поправку 374. Хто підтримує, прошу голосувати. Комітет її відхилив.

«За» – 71.

Рішення не прийнято.

Поправка 376. Німченко не наполягає. Наполягає? Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Я хотів би звернути вашу увагу на те, що, з доброго дива чи навмисно, положення цього законопроекту засвідчують, що в нас у неконституційний спосіб застосовуються Збройні Сили. Відповідно для застосування Збройних Сил потрібні ініціатива глави держави (стаття 106 Конституції) і рішення Верховної Ради з цього приводу. Як можна на погляд невідомо кого допускати можливість застосування Збройних Сил на території своєї держави? Куди ми після цього дійдемо? Ми розуміємо, що

стаємо суб'єктом Гаазького трибуналу, де використовуються Збройні Сили поза повноваженнями і рішеннями Президента, які є обов'язковими в цьому питанні. Про це прямо написано у статтях 85 і 106 Конституції. Що ми робимо, шановні колеги? Для нас Конституції вже немає? Тоді давайте так і скажемо, що ми переходимо на основу правового нігілізму.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Іване.

ВІННИК І.Ю. Я хочу розтлумачити виступ представника Партії регіонів. У своїй поправці він пропонує в повному обсязі виключити статтю 8 з тексту президентського законопроекту. Зробивши це, фактично, забороняємо використовувати Збройні Сили України та інші військові формування для відсічі збройної агресії Російської Федерації. Усе. Прошу не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 376, яку комітет відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Поправка 377. Увімкніть мікрофон Берези.

БЕРЕЗА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дуже сумно зараз слухати в Раді «п'яту колону», яка продовжує свої починання. Вони розв'язали війну, запросили Російську Федерацію на територію України, і тепер російські війська вбивають українців. Збройні Сили України, я наголошую і повторюю для «п'ятої колони», яка сидить праворуч від мене, використовуються законно, згідно з Конституцією. І якби не Збройні Сили, то російський чобіт вже топтав би і Київ, і Дніпро, інші українські міста. Тому закрийте, будь ласка, свої пащеки стосовно Збройних Сил України. Припиніть це цькування. Український народ вже дав вам свою оцінку. «П'ята колона» – Партія регіонів чи «Опозиційний блок», змінюється лише назва, ви розв'язали цю війну, і несете повну відповідальність за це.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Юрію, ви наполягаєте на голосуванні, так?

Ставлю на голосування поправку 377. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 78.

Рішення не прийнято.

Поправка 380. Оксана Сироїд вимагає підтвердження. Будь ласка.

СИРОЇД О.І. Дуже добре, що ми почали опікуватися захистом Збройних Сил України, які абсолютно в конституційний спосіб (*Оплески*) виконують свій обов'язок, здійснюючи заходи стосовно оборони. Але дуже шкода, що Президент досі не виконав свого конституційного обов'язку, щоб захистити Збройні Сили України – не прийняв рішення ані про введення воєнного стану, ані про застосування Збройних Сил України.

У поправці 380 пропонуються чергові гібриди: замість введення воєнного стану пропонують так звані зони безпеки, в яких діятиме особливий порядок, фактично, свавільні повноваження, які називатимуться спеціальними повноваженнями, на які ніхто не має права, межі зон визначатимуться військовими, і початок та завершення заходів із забезпечення національної безпеки замість застосування Збройних Сил. Тобто не майте ілюзій, там немає поняття захисту від російської агресії. Замість того є заходи із забезпечення національної безпеки.

Ця стаття має бути в тій редакції, яку запропонувала фракція «Об'єднання «Самопоміч» у поправці 374.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Іване.

ВІННИК І.Ю. Я знову трохи збентежений. Цитую початок першого речення поправки 380: «Для забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування російської збройної агресії». А щойно було сказано, що цього тут немає. Це спеціально робиться. Скажіть, з якою метою так незграбно вводите в оману людей, які дивляться трансляцію засідання Верховної Ради?

Шановні колеги! Я чітко усвідомлюю, що Російська Федерація веде гібридну війну проти України. А для відсічі агресії, яка

реалізується у формі гібридної війни, ми зобов'язані давати гібридні відповіді, що ми, безумовно, робимо (*Оплески*). А ви радійте! Дякую вам за високу оцінку роботи комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 380. Комітет просить підтримати. Прошу голосувати.

«За» – 77.

Рішення не прийнято.

Поправка 382. Юрій Левченко. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Щодо гібридності. Насамперед я хотів би звернути увагу наших глядачів і слухачів на гібридне ведення сьогоднішнього засідання. Спочатку кажуть, що затягують розгляд законопроекту, і на ранковому засіданні доповідач на жодні питання не відповідає, потім вважають, що недостатньо голосів для того, щоб сьогодні цей ганебний законопроект прийняти, і доповідач відповідає на все, навіть, коли його нічого не запитують, причому відповідь триває не 1 хвилину, як за регламентом, а чомусь Голова Верховної Ради дає йому півтори, дві, три.

Знаєте, якщо казати загалом, то доповідач постійно маніпулює. Про що цей законопроект? Гвалтівник згвалтував дівчину і замість того, щоб його назвати гвалтівником, у нашому випадку Російську Федерацію окупантом, його згідно з цим законопроектом вважають тим, хто незаконно тимчасово заволодів безправно жінкою, але загалом він нормальний хлопець, давайте ми йому й далі будемо допомагати оволодівати цією жінкою, і не треба його садити у в'язницю. Оце все, що ви прописуєте! Суцільна бутафорія, підміна понять, що жодним чином не допоможе...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Іване.

ВІННИК І.Ю. Ви знаєте, загалом у зв'язку з російською агресією на сьогодні загинуло близько 10 тисяч українців, а ви тут намагаєтеся якусь алегорію вживати, що є зовсім некоректно відносно тих, хто загинув, пам'ять яких ми вшановували хвилиною мовчання

на ранковому засіданні. Я не знаю, як можна це ще прокоментувати. У подальшому прошу утримуватися від таких речей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправку 382 комітет відхилив, але автори наполягають на її голосуванні. Хто підтримує, прошу голосувати. Комітет проти.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 385. Лубінець наполягає. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Закон потрібний для захисту українських інтересів у міжнародних судах. Поясніть мені, будь ласка, навіщо в законопроекті ми окремо згадуємо статтю 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй та національне законодавство України? Якщо слідувати юридичній логіці, то міжнародне право у нас є частиною національного. Тому треба або прибрати слова «стаття 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй» і чітко зазначити: національне законодавство України та міжнародне законодавство, або зробити так, як ми пропонуємо у поправці 385: після слів «Статуту Організації Об'єднаних Націй» поставити кому і додати слова «норми міжнародного права». Якщо ми прийдемо в міжнародні суди, то на базі чого ми будемо там захищати свої інтереси? Давайте прямо пропишемо, що ми будемо це робити на базі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви завершили, так?

Поправку 385 комітет відхилив, але народний депутат Лубінець наполягає, щоб зал визначився щодо її підтримки. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 386. Левченко наполягає. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Знаєте, в цьому законопроекті до другого читання з'явилася дуже така «цікава» норма, насправді, ганебна, про те, що військовослужбовці, герої, які зараз захищають Україну на сході, цитую: «мають право застосовувати у разі крайньої необхідності зброю і спеціальні засоби до осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення чи інші дії, що перешкоджають виконанню законних вимог». А що таке «крайня необхідність», хто визначатиме чи була це крайня необхідність, чи ні? Що ви за маячню прописуєте, замість того щоб ввести воєнний стан і дати можливість армії нормально захищати Україну, дати належні ресурси згідно з армійським статутом.

У поправці 386 ми пропонуємо, що в рамках цієї війни будь-хто, хто захищає територіальну цілісність України на сході і не тільки, має право вживати будь-яких заходів, які не суперечать міжнародному праву. Наголошую, «будь-яких заходів», а не якась «крайня необхідність», яку невідомо як визначатимуть, а потім судитимуть наших героїв, як ви робите це повсякденно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправку 386 комітет відхилив, але народний депутат наполягає на голосуванні. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Поправка 389. Не наполягає.

Поправка 390. Німченко наполягає. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Уважаемые коллеги! На жаль, пропозиція щодо виключення норми про створення Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил не знайшла підтримки в комітеті. Стосовно цього я хотів би нагадати, що об'єднані штаби – це не що інше, як відголоски отаманщини. Відомчі, внутрішні війська, поліцейські, Збройні Сили будуть під одним об'єднанням? Це буде анархія, і ви будете цьому свідками.

Тому я прошу це виключити. Немає місця об'єднаним штабам! У нас є Верховний Головнокомандувач, все!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 390 народного депутата Німченка. Комітет її відхилив. Голосуємо!

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Поправка 391. Народний депутат Мусій. Прошу.

МУСІЙ О.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Я прошу підтримати цю поправку, яка стосується важливої статті 9, в якій йдеться про стратегічне керівництво деокупації Донецької та Луганської областей – Генеральний штаб. А ми що, звільняти Автономну Республіку Крим не збираємося? Хіба, коли ми будемо звільняти Автономну Республіку Крим, не треба Генеральний штаб? Нам що, Росія подарує Крим? Безумовно, рано чи пізно це питання постане, і ми що, будемо знову три роки чекати спеціального закону?

Тому ми пропонуємо прописати в цьому законопроекті, що стратегічне керівництво щодо звільнення окупованих територій як в Луганській і Донецькій областях, так і Криму здійснює Генеральний штаб. Це абсолютно логічно. У законі, на який ви посилаєтесь, такої норми щодо Криму не передбачається. Прошу проголосувати за дану поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу сесійний зал визначитися щодо поправки 391. Комітет її відхилив.

«За» – 51.

Поправку не підтримано.

Поправка 392. Народний депутат Купрій. Будь ласка.

КУПРІЙ В.М. Шановні колеги! Відповідно до Закону України «Про оборону України» Президент мав би створити Ставку Верховного Головнокомандувача. Наразі Президент України не хоче брати на себе відповідальності за проведення військових операцій, тому

пропонується створити Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України, незрозуміло на яких підставах і навіщо.

Ми у своїй поправці пропонуємо по всьому тексту законопроекту слова «Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України» замінити словами «Ставка Верховного Головнокомандувача», щоб Президент приймав рішення. Якщо він не хоче керувати операціями, бути гарантом Конституції, тоді навіщо нам взагалі посада Президента? Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Іване, ваш коментар.

ВІННИК І.Ю. Заради справедливості треба відзначити, що Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил створюється не цим законопроектом, він вже існує та імплементований в наше законодавство. Це перше.

Друге. Президент України є Верховним Головнокомандувачем, і його безпосередній конституційний обов'язок – реалізовувати загальновійськове керівництво, призначати вертикаль або будь-яких членів цієї вертикалі.

Окремо хотів би дати відповідь попередньому виступаючому щодо норм, які ми впроваджуємо цим законопроектом. Насправді, є загальні і спеціальні норми.

Загальні норми: впровадження заходів забезпечення національної безпеки, хто їх реалізує, під чиїм керівництвом і якої координації.

Спеціальні норми: здійснення заходів у Донецькій та Луганській областях і в який спосіб.

Об'єднуючим є те, що вищезгадані норми однаково діють на будь-якій території України, якщо буде здійснена збройна агресія будь-ким будь-де, Збройні Сили України, громадяни України матимуть право на відсіч такої агресії на будь-якій території України: чи то Крим, чи будь-яка інша область, не дай, Боже, чи інші території в Донецькій та Луганській областях.

Тому читайте уважно текст. Ми впроваджуємо нові інститути, нові правовідносини. Це надзвичайно важливо в сучасному світі, коли окремі країни дозволяють собі вести неоголошені війни проти абсолютно мирного сусіда.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 392. Комітет відхилив.
«За» – 16.

Поправку не підтримано.

Поправка 394. Народний депутате Купрій, наполягаєте? Ні.
Дякую.

Поправку 396 враховано частково. Тарас Пастух наполягає.
Прошу.

ПАСТУХ Т.Т. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Дійсно, поправку враховано частково, але ми наполягаємо на її врахуванні в повному обсязі, тому що в законопроекті не повинно бути конфлікту з законами України: «Про оборону України» та «Про Збройні Сили України», які регулюють застосування Збройних Сил. Основні повноваження Збройних Сил, об'єднаних оперативних штабів, генеральних штабів, їхніх начальників повинні прописуватися в базових законах. Якщо ми зараз говоримо про законопроект, яким має регулюватися тимчасова ситуація на сході країни, а ми всі віримо, що вона є тимчасовою, треба, щоб була єдина відсилочна норма про те, що Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил є органом міжвидового та міжвідомчого управління на зазначеній території. Крапка. Усі решта повноважень мають бути виписані у спеціальних законах, якими регулюється діяльність Збройних Сил України. Тому що, якщо нам доведеться розширяти певні повноваження для наших Збройних Сил, це призведе до внесення змін до десятків законів. Має бути більш уніфікована формула.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поправку 396 комітет врахував частково, але автор від фракції «Самопоміч» наполягає на повному її врахуванні. Прошу визначатися.
«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправку 398 враховано частково. Шкрум наполягає.

Перепрошую, поправку 397 також враховано частково. Ігор Луценко наполягає. Будь ласка.

ЛУЦЕНКО І.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановні колеги! Законопроектом пропонується норма, якою, на жаль, вноситься правовий хаос, який і так існує в зоні так званої антитерористичної операції, а, насправді, на фронті. Зокрема пропонується створити, фактично, як основний, орган управління – Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України. Це суперечить Закону України «Про Збройні Сили України», де Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України є органом управління міжвидовими та міжвідомчими угрупованнями військ, а Генеральний штаб має координувати все. Для чого це робиться? Для того щоб усунути Президента від політичної відповідальності за те, що робиться на фронті, усунути від того, що передбачено українським законодавством, а саме від створення Ставки Верховного Головнокомандувача, якій має підпорядковуватися Генеральний штаб України, що командує всіма військами. Тобто видумується якась гібридна юридична формула.

Я пропоную підтримати мою поправку, норми якої відповідають чинному українському законодавству.

ГОЛОВУЮЧА. Ваша позиція зрозуміла.

Прошу визначатися щодо поправки 397 народного депутата Луценка. Комітет її врахував частково.

«За» – 46.

Поправка не набирає необхідної кількості голосів.

Поправка 398. Автором поправки є народний депутат Шкрум. Комітет врахував її частково, але автор наполягає на її врахуванні в повному обсязі.

Шкрум. Будь ласка.

ШКРУМ А.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»»). Фракція «Батьківщина». Комітет, на жаль, врахував мою поправку не в тій частині, яка є найважливішою. Я поясню свою позицію. Не можна виправдовувати все тим, що Росія відносно нас веде так звану гібридну війну. Насправді, війна не має бути оголошеною,

щоб бути справжньою. І мене вже трохи нудить від гібридного чи то миру, чи війни, гібридної торгівлі з окупованими територіями чи то дозволеної, чи забороненої, гібридного чи то Президента, чи бізнесмена. Давайте ми будемо діяти на підставі Конституції, і це елементарно робиться: має бути створена Ставка Верховного Головнокомандувача, Президент має внести до Верховної Ради подання про оголошення стану війни та у разі воєнної агресії, оголошеної чи неоголошеної (міжнародне право знає багато прикладів такої неоголошеної воєнної агресії), проти держави приймає рішення про використання Збройних Сил. На жаль, замість цього Президент дає собі додаткові повноваження, яких він не має за Конституцією. Тому тут головне не створювати нових неконституційних повноважень, а діяти на підставі Конституції, і все буде нормально.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, коментар від комітету.

ВІННИК І.Ю. Ви абсолютно правильно зазначили, що після закінчення Другої світової війни у світі були численні військові міждержавні конфлікти, але жодного разу не було оголошено стану війни, не було будь-якого казус беллі – формального приводу для розв’язування війни. Причини тому всім загальновідомі, історично виписані ще з часів, фактично, Вестфальського миру. Світове міжнародне право будується таким чином, що у разі оголошення війни однією країною проти іншої починають працювати всі форс-мажорні ембаргові застереження в економічних, фінансових, макрофінансових, інших соціальних відносинах. Економіка зупиняється, держава, яка вступила в статус війни або створила казус беллі, не має ресурсу для ведення війни.

Ми чітко собі усвідомлювали, що Путін з першого дня намагався втягнути Україну у відповідний статус, щоб було припинено будь-яку державну і міждержавну підтримку, щоб зупинилася економіка, перестали сплачуватися податки, і ми, врешті-решт, не мали можливості взути, одягнути, годувати нашого воїна, заправляти українські танки.

ГОЛОВУЮЧА. Позиція комітету зрозуміла.

Прошу визначатися щодо поправки 398. Комітет врахував її частково.

«За» – 18.

Поправку не підтримано.

Поправка 400. Народний депутат Чумак. Будь ласка.

ЧУМАК В.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 214, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Я так розумію, що стаття 9 є гібридною відповіддю на гібридну агресію. Але я хотів би сказати, що, в принципі, на сьогодні у нас є закони України «Про оборону України» і «Про Збройні Сили України», якими дуже чітко регулюється питання відсічі будь-якої збройної агресії, яка може бути проти України.

Як правильно зауважив пан Вінник, поняття «Об'єднаний оперативний штаб», «Командувач Об'єднаного оперативного штабу» імплементовані в українське законодавство, але лише в частині здійснення миротворчих операцій, і навіть зміни, які вносяться цим законопроектом до законів «Про Збройні Сили України» і «Про оборону України», не врегульовують цього питання.

Більше того, я вважаю, і згоден зі своїми колегами, що створення такого органу військового управління є бажанням Президента перекинути з себе як Верховного Головнокомандувача відповідальність на Генеральний штаб і на особу, яка буде призначена Головнокомандувачем.

Тому у своїй поправці я передбачаю покласти повноваження щодо здійснення заходів із забезпечення оборони і відсічі збройної агресії на Ставку Верховного Головнокомандувача, яка має бути створена Президентом відповідно до Закону «Про оборону України». Саме Ставка Верховного Головнокомандувача може видавати накази і директиви, які є підставами для діяльності під час деокупації територій України.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, коментар від комітету.

ВІННИК І.Ю. Всім тут відомо, що Верховний Головнокомандувач не є суб'єктом політичного процесу, тому будь-які обговорення

політичної відповідальності Верховного Головнокомандувача, на мій погляд, є абсурдними.

Стосовно Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України. Дійсно, під час здійснення заходів створюватимуться відповідні зведені контингенти як українських військових формувань, так, можливо, залучатимуться і миротворчі контингенти в якості союзників української армії. Тому цей інститут нам треба сьогодні реформувати, модернізувати, імплементувати, накласти на ту поточну безпекову ситуацію, яка є не лише на Донбасі, а й на інших територіях, у тому числі Автономній Республіці Крим, де розгортається вона іншим шляхом, і в цьому не треба нікого переконувати. Прошу підтримати позицію комітету – відхилити цю поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Виступив автор поправки, комітет висловив свою позицію. Прошу визначитися щодо поправки 400.

«За» – 30.

Поправка не набрала необхідної кількості голосів.

Поправка 401. Народний депутат Чумак, ви наполягаєте на своїй поправці? Ні.

Поправку 402 враховано частково. Народний депутат Левченко наполягає. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Дякую. Поправку по суті не враховано взагалі. Тому я наполягаю на її розгляді. Справа в тому, що цей законопроект є відповіддю на небажання Президента і всієї цієї олігархічної клептократії оголошувати воєнний стан і належним чином фінансувати армію, розбудовувати економіку.

Доповідач постійно каже про воєнний стан і згадує про оголошення комусь війни. То я вкотре раджу, бо я неодноразово про це говорив на багатьох ефірах і в цьому залі, депутатам від правлячої коаліції прочитати цей законопроект. У ньому немає жодного слова про оголошення комусь війни. Коли запроваджується правовий режим воєнного стану, то економіка, робота країни переводяться на зовсім інші рейки. Жодного оголошення комусь війни, запровадження правового режиму воєнного стану тут немає. Це відверта неправда. Власне кажучи, Президент мав би оголосити воєнний стан, щоб вся державна

машина, економіка працювали належним чином. Тому замість Об'єднаного оперативного штабу ЗСУ мав би бути відповідальний...

ГОЛОВУЮЧА. Ваша позиція зрозуміла.

Прошу визначатися щодо поправки 402. Комітет її врахував частково.

«За» – 43.

Поправку не підтримано.

Поправка 404. Купрій не наполягає.

Поправка 406. Ігор Луценко наполягає. Будь ласка.

ЛУЦЕНКО І.В. Шановні колеги! Я пропоную все те, що ми прописуємо в цьому законопроекті, все-таки спрямувати в конституційне русло. Верховним Головнокомандувачем усіх військ в Україні є Президент України. Намагання перекласти всю відповідальність на начальника Об'єднаного оперативного штабу є, по суті, актом, який суперечить духу Конституції.

Президент мусить взяти на себе відповідальність і виконувати ті конституційні повноваження, які на нього покладені, а саме командувати військами, бути Верховним Головнокомандувачем. Спроба підпорядкувати всі війська в зоні конфлікту з Росією начальнику Об'єднаного оперативного штабу ЗСУ є свідченням того, що Петро Олексійович Порошенко хоче не воювати, а домовлятися. Треба все-таки змусити Президента виконувати Конституцію. Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 406. Комітет її врахував частково.

«За» – 45.

Поправку не підтримано.

Поправка 407. Ігор Луценко. Будь ласка.

ЛУЦЕНКО І.В. Шановні колеги! Так само, як і в попередньому виступі, я наголошую на необхідності дотримання всіх тих норм, що прописані в Конституції України щодо повноважень Президента.

За українським законодавством саме Президент є Верховним Головнокомандувачем усіх військ. Законом України «Про Збройні

Сили України», який працює, передбачено, що саме Ставка Верховного Головнокомандувача, її оперативний орган – Генеральний штаб керує всіма військами. Навіщо ми зараз вигадуємо якісь огульні юридичні конструкції для того, щоб усунути Президента від можливості виконувати його конституційні повноваження? Мабуть, для того, щоб можна було убезпечити бізнес-активи Президента та його оточення в Росії.

Давайте все-таки змусимо Президента виконувати конституційні повноваження і брати всю відповідальність за те, що відбувається на фронті. Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Слова вимагає представник комітету. Будь ласка, пане Іване.

ВІННИК І.Ю. Президент, як записано в Конституції, здійснює стратегічне та загальновійськове політичне керівництво у сфері національної безпеки та оборони держави. Начальник Генерального штабу безпосередньо здійснює оперативне керівництво військами. Тому тут немає про що дискутувати.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 407, яку комітет врахував редакційно.

«За» – 45.

Поправку не підтримано.

Поправка 408. Шкрум. Будь ласка.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, питання, чи може Президент мати додаткові повноваження, не прописані в Конституції, тобто неконституційні, але при цьому не виконувати Конституції в тій частині, в якій це прописано його обов'язком, є дуже важливим, до якого треба повертатися постійно. Жодна гібридна війна, жодні аргументи пана Вінника з приводу того, що було після Другої світової війни, на жаль, не спрацьовують. Пане Вінник, прошу вас не давати нам такі історичні дискурси з міжнародного гуманітарного права, бо ви, при всій повазі до вас, на жаль, недостатньо в цьому кваліфіковані.

Якщо обидві країни не визнають свого спору і протистояння війною, в якому залучені збройні сили хоча б однієї із країн,

міжнародний суд все одно за конкретними ознаками визнає цей спір. Наприклад, Грузія позивалася до Російської Федерації, яка не визнала це збройним конфліктом, але міжнародний суд за ознаками визначив, що це міжнародний конфлікт. Тому, очевидно, що Україна втягнута не в гібридну війну, а в справжню, і Президент посправжньому має виконувати свої конституційні повноваження, а не створювати...

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 408, яку комітет врахував частково.

«За» – 44.

Поправку не підтримано.

Поправка 409. Сотник не наполягає.

Поправка 410. Сотник не наполягає.

Поправка 413. Авторами поправки є народні депутати Вінник і Пашинський. Поправку комітет врахував. Народний депутат Сироїд наполягає на її підтвердженні.

Увімкніть мікрофон пані Сироїд.

СИРОЇД О.І. Дякую. Якщо вже в нас пішла така дуже правильна дискусія, яка мала б відбутися раніше, то я хочу сказати, що таке гібридна чи негібридна війна. Доводжу до вашого відома, що із понад 1,5 тисячі війн, які велися протягом історії людства відколи вона прослідковується, лише 150 – конвенційні. Але при тому під час всіх воєн використовувалися, окрім збройних сил, ті самі засоби (інформація, дезінформація) та інструменти (юридичні, політичні, економічні, дипломатичні), тому негібридних війн у світі не було. Термін «гібридна війна» придумали лише зараз, для того щоб не брати відповідальності за прийняття рішень, необхідних для перемоги у війні (*Оплески*). Не треба перекладати з хворої голови на здорову, ті рішення є очевидними.

Я прошу ще 30 секунд, щоб дати відповідь стосовно воєнного стану. Коли у Парижі декілька років тому стався терористичний акт, Президент Франції протягом 10 хвилин прийняв рішення про введення воєнного стану, щоб дати можливість збройним силам країни вживати в законний спосіб заходи для забезпечення захисту людей.

Тому не плутайте і розумійте, що введення воєнного стану необхідне для того, щоб спростити відсоток прийняття рішень і обмежити права людини в конституційний спосіб.

Стаття 9 присвячена черговому гібриду. Я не наполягатиму на підтвердженні цієї поправки. Прошу надалі давати коректні коментарі, говорити людям правду про ті інструменти, які ви пропонуєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 414. Народний депутате Купрій, я вас не бачу. Не наполягає.

Поправку 415 враховано редакційно. Альоно Шкрум, ви будете виступати? Будь ласка.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Я не наполягаю на голосуванні, але мушу пояснити українцям, що відбувається. Замість конституційного шляху Президент дає собі нові неконституційні повноваження: визначати межі та перелік населених пунктів тимчасово окупованих територій за поданням Міноборони, хоча Конституцією такі права не передбачені; призначати Командувача об'єднаних сил; затверджувати Положення про Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України. Наразі таких повноважень у нього немає, натомість є повноваження щодо створення Ставки Верховного Головнокомандувача. Чому це важливо?

Перше. Якщо Президент вийде за межі Конституції і коаліція його в цьому підтримає, нам буде важче захищати наші права на міжнародній арені.

Друге. Щоб вийти з цієї гібридної війни, нам треба користуватися всіма законними методами. Нехай займається гібридною або інформаційною війною Міністерство інформаційної політики. Призначте, нарешті, нового міністра, пана чи пані, який хоче працювати міністром. А ми маємо займатися Конституцією, виконувати норми Конституції. Прошу парламент це пам'ятати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 416. Сотник не наполягає.

Поправка 417. Заліщук не наполягає.

Поправку 418 враховано редакційно. Семенуха наполягає. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С., член Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! Норми даного проекту закону дають Командувачу об'єднаних сил необґрунтовано широкі права. Фактично, Командувач на власний розсуд вирішуватиме питання в'їзду та виїзду громадян на тимчасово окуповані території Луганської та Донецької областей.

Фракція «Самопоміч» у своїй поправці передбачає, щоб замість запропонованого впровадження чіткого порядку в'їзду-виїзду на контрольних пунктах в'їзду-виїзду, через які здійснюється перетин межі з тимчасово окупованими територіями, був запроваджений тимчасовий прикордонний і митний державний контроль. Громадяни України мають в'їжджати на тимчасово окуповані території України та виїжджати з них за умови пред'явлення на тимчасовому прикордонному контролі документа, що підтверджує громадянство України.

Процес перетину меж тимчасово окупованих територій має бути чітко регламентований законом, аби уникнути спекуляцій і порушень, насамперед, прав людей. Прошу підтримати врахування поправки в повному обсязі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Іване, ваш коментар.

ВІННИК І.Ю. Цю поправку ми не могли врахувати в повному обсязі саме з тих підстав, які щойно так вдало зазначив автор поправки. Ніякого прикордонного чи митного контролю не може бути запроваджено щодо територій, які є українськими і які є тимчасово окупованими. Питання прикордонного контролю є похідним від Закону України «Про державний кордон України», який, у свою чергу, є похідним від Конституції України. Ми ніколи не відмовлялися від цих територій.

Щодо митного контролю. Митний контроль, безумовно, є одним із контролів комерційної діяльності, проти якої ви категорично виступаєте, є заборonoю на рішення Ради національної безпеки і оборони, яке сьогодні у повному обсязі виконується Кабінетом Міністрів. Тобто впровадження будь-яких елементів комерційної діяльності

стосовно окупованих територій вступає в повну конкуренцію з вашою публічною політичною позицією, чому ви не підтримуєте визнання факту, що Російська Федерація є агресором.

Прошу цю поправку залишити врахованою редакційно.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 418.

«За» – 41.

Не підтримано прийняття поправки в повному обсязі.

Поправка 419. Шкрум не наполягає.

Поправка 420. Найєм не наполягає.

Поправка 422. Чумак не наполягає.

Поправка 423. Ілленко наполягає. Будь ласка.

ІЛЛЕНКО А.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 215, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Всеукраїнське об'єднання «Свобода». Ця поправка стосується двох питань: недопущення торгівлі з тимчасово окупованими територіями та унормування і впорядкування процесу переміщення осіб через лінію розмежування, лінію фронту, з окупованих територій на підконтрольну територію і навпаки. Ми вважаємо, що не повинно бути в жодному вигляді можливостей для торгівлі з окупованими територіями, що ми пропонуємо зробити шляхом вилучення цієї позиції.

Також ми пропонуємо чітко внормувати вичерпний перелік ситуацій, за яких можливий перетин лінії розмежування, щоб не було ніяких зловживань в цьому плані і жодної можливості в ручному режимі якось узурповувати це право, визначати чи створювати якісь корупційні моменти чи загрози для національної безпеки. Прошу підтримати нашу поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати за поправку 423. Комітет її відхилив.

«За» – 47.

Поправку не підтримано.

Поправка 424. Народний депутат Веселова наполягає. Будь ласка.

ВЕСЕЛОВА Н.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! Прошу підтримати мою поправку, яка стосується порядку в'їзду та виїзду осіб через лінію зіткнення. Порядок в'їзду, виїзду осіб та переміщення товарів є частиною політики держави. За формування та впровадження державної політики відповідно до Конституції України відповідає центральний орган виконавчої влади. Але, враховуючи збройну агресію, яка відбувається на сході країни, реалізація державної політики має забезпечуватися ще й за погодженням із начальником Об'єднаного оперативного штабу ЗСУ та СБУ. У тексті законопроекту вказано, що порядок в'їзду та виїзду визначає Об'єднаний оперативний штаб, а це суперечить Конституції України.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, прошу визначитися щодо поправки 424 народного депутата Веселової.

«За» – 19.

Поправку не підтримано.

Поправка 426. Це моя поправка, яку комітет відхилив. Як автор поправки я наполягаю на її розгляді. Вона також стосується порядку в'їзду та виїзду осіб через контрольні-пропускні пункти. Знаю, що цю норму було унормовано профільним комітетом в інших редакціях в інших статтях цього законопроекту. Але хочу зазначити, що в моїй поправці, як і в поправках моїх колег, ідеться про необхідність встановлення відповідальності за порушення режиму перетину контрольних-пропускних пунктів. Очевидно, що мета всіх присутніх в цьому залі, які фракції ми не представляли б, щоб з території України зникли контрольні-пропускні пункти. Це буде можливо тоді, коли відновиться контроль над україно-російським кордоном, коли країна буде єдиною.

Водночас має бути не просто виписаний чіткий порядок перетину контрольних пунктів в'їзду-виїзду, а й відповідальність за його порушення. Хочу звернути увагу колег, що в цьому сесійному залі є народні депутати України, які порушували порядок перетину КПВВ – таємними стежками перетинали їх кілька разів і дивом опинялися на окупованих територіях, що є порушенням, за що мають

нести відповідальність як прості громадяни, які незрозуміло, як туди потрапляють, так і народні депутати України.

Я не наполягаю на підтримці поправки. Хотіла лише закцентувати увагу на необхідності дотримання тут законів України, підкреслити, що в рамках Мінської групи ми робимо все для того, щоб протягом тимчасового періоду, поки існують ці пункти на українській території, цивільні громадяни не страждали через їх перетин, вже два роки поспіль вимагаємо відкриття КПВВ «Золотое», яке блокують окупанти.

Поправка 427. Чижмарь не наполягає.

Поправка 428. Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Уважаемые коллеги! Касательно поправки 428. Данным законопроектом предлагаются латентные нормы – создание фильтрационных лагерей для граждан, которые будут идти оттуда. Посмотрите сколько вооруженных формирований будет заводиться для того, чтобы...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую. Шановний пане Німченко! Депутати мені нагадують, що ви чудово говорите українською мовою. Прошу озвучити поправку від «Опозиційного блоку» українською. Будь ласка, 1 хвилина.

НІМЧЕНКО В.І. «Опозиційний блок». Зауваження щодо української мови приймається. Дякую.

Шановні колеги! По-перше, хочу сказати доповідачу, що я з 1985 року, ви тоді ще мабуть до школи ходили, не належу ні до якої партії. Зауважте це собі, бо ви вже декілька разів про це сказали. Вивчайте уважно біографію.

По-друге, для забезпечення життєздатності та життєдіяльності в цьому регіоні нашої єдиної країни була запропонована норма, згідно з якою перетинання лінії розмежування має відбуватися в установленому законом порядку. А зараз пропонується стягнути туди всі сили, починаючи від поліцейських і закінчуючи СБУ. Не буде там порядку ніколи! По суті, це латентні норми, які будуть фільтрувати...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Доповідач хоче дати свою ремарку на це. Будь ласка.

ВІННИК І.Ю. Шановний пане! За всієї поваги до вашого віку та всієї неповаги до вашої партійної приналежності, хочу вам сказати, що цю поправку було відхилено комітетом виключно у зв'язку з тим, що її дух не відповідає духу законопроекту, поданого Президентом України. Території ми називаємо тимчасово окупованими, а не тимчасово непідконтрольними Україні. Я розумію, з якою метою ви це пропонуєте.

Знаєте, допоки ми не почуємо від вашої політичної сили політичної заяви з приводу засудження факту збройної агресії Російської Федерації проти наших територій, ми будемо так упереджено ставитися до ваших заангажованих у кожному рядку поправок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо за поправку 428 народного депутата Німченка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 18.

Поправку не підтримано.

Народний депутат Папієв вимагає слова. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Це дуже важливий законопроект. Тому я прошу головуючу вести це засідання відповідно до тих документів, які ми подали до президії. Для стенограми хочу нагадати, що сьогодні, зранку, я звернувся з листом до Голови Верховної Ради України з проханням поставити на підтвердження чотири поправки, у тому числі поправку 418. Лист за моїм підписом знаходиться в президії. Я прошу враховувати звернення народних депутатів України. Наразі прошу поставити поправку 418 на підтвердження.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправку 418 враховано редакційно. Згідно з Регламентом ми можемо ставити її на голосування для підтвердження пропозиції комітету і на голосування поправки в редакції авторів. Поправку в редакції авторів ми вже голосували, зараз я поставлю на підтвердження в редакції комітету.

Отже, прошу визначатися щодо підтвердження поправки 418 в редакції комітету.

«За» – 56.

Поправку не підтверджено. Прошу пана Вінника врахувати це у своїх записах.

Поправка 429. Народний депутат Купрій. Будь ласка.

КУПРІЙ В.М. Шановні колеги! У статтю 10 законопроекту вкладено досить небезпечну норму, яка дозволяє Кабінету Міністрів самостійно приймати рішення щодо торгівлі з окупантом. Партія «УКРОП» виступала завжди проти цього, брала участь в акціях протесту, щоб не було торгівлі на крові. Ми пропонуємо виключити всі норми стосовно цього.

Також ми пропонуємо впорядкувати на законодавчому рівні, як мають перетинати лінію фронту люди, переміщуватися товари, заборонити державним службовцям категорій «А» та «Б», суддям, працівникам правоохоронних органів, посадовим особам, які мають доступ до державної таємниці, потрапляти на окуповані території.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 429. Комітет її відхилив.

«За» – 50.

Поправку не підтримано.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Долженкова.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Дякую, шановна пані головуюча. Прошу поставити на підтвердження поправку 425, яку враховано редакційно. Зазначеною поправкою передбачається особливий, більш ускладнений, порядок в'їзду та виїзду громадян на територію проведення антитерористичної операції, інші території країни та у зворотному напрямку.

Стосовно нашої позиції. Хочу сказати представнику фракції «Блок Петра Порошенка», що політичну позицію фракції «Опозиційний блок» з цього приводу члени фракції підтримують одностайно. Пан Президент делегував уповноваженого представника для ведення Мінських перемовин. Рада безпеки ООН, якщо у вас ця організація не є авторитетною, тоді я не знаю, про що взагалі далі говорити, в 2015 році затвердила ці Мінські домовленості.

Тепер щодо неповаги до нашої політичної партії. Нагадую, Петро Олексійович був одним із засновників Партії регіонів. Ви не поважаєте Петра Олексійовича?

ГОЛОВУЮЧА. На вимогу депутата Долженкова ставиться на підтвердження поправка 425 в тій редакції, яку підтримав комітет. Прошу визначатися.

«За» – 19.

Ця поправка не проходить в тій редакції, яку прийняв комітет. Я прошу доповідача фіксувати ті норми, які не співпадають з рішеннями комітету.

Поправка 430. Автори поправки Петренко, Білецький.

Народний депутате Білецький, хочете виступити щодо поправки?

Ні.

Поправка 431. Народний депутат Антонищак. Будь ласка.

АНТОНИЩАК А.Ф., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Прошу поставити на голосування поправку 431. Вона стосується статті 10, а саме її нової редакції щодо в'їзду осіб та переміщення товарів на тимчасово окуповані території. Ми пропонуємо розписати детальний перелік товарів, щоб не було зловживань, які можуть переміщатися особами, котрі тимчасово в'їжджають чи виїжджають з окупованої території.

Також хотів би наголосити, що якщо ми визнаємо Росію агресором, навіщо визначати в законопроекті таку ганебну норму, як торгівля з агресором. Наведу вам аналогію. Між Великою Британією та Аргентиною у 1982 році виник конфлікт щодо контролю над Фолклендськими островами, і торгівлю між країнами було припинено. І лише у 1992 році Велика Британія та Аргентина повернулися до торговельних відносин. Прошу поставити поправку на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправку 431 було відхилено комітетом з мотивацією, що перелік товарів, які можуть переміщатися через лінію зіткнення, визначається Кабінетом Міністрів України і підзаконними

актами, що визначається й іншими статтями цього законопроекту. Але автори наполягають на голосуванні.

Прошу зал визначатися щодо підтримки, а не підтвердження поправки 431.

«За» – 50.

Поправку не підтримано.

Поправка 432. Шкрум не наполягає.

Поправка 433. Найєм не наполягає.

Поправка 439. Дерев'янка. Будь ласка.

ДЕРЕВ'ЯНКО Ю.Б., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 87, Івано-Франківська область, політична партія «Воля»). Рух нових сил. Шановні колеги! Шановні українці! Поправка 439 стосується переміщення товарів, фактично, торгівлі, яку ми пропонуємо врегулювати виключно законом. Це перше.

Друге. Переміщення можливе лише гуманітарних товарів, усе інше – це торгівля на крові, яку нормами цього законопроекту пропонується відновити. Це може бути дуже небезпечний і поганий крок в бік того, що Росія як країна-агресор ініціюватиме через своїх сателітів в Європі пом'якшення санкцій стосовно торгівлі та інших поганих речей, які вводилися для знекровлення країни-агресора фінансово, щоб вона не фінансувала бойовиків, не фінансувала війну проти України. Будь-яка торгівля з бойовиками на території, яку ми не контролюємо, робить їх економічно сильнішими.

Прошу підтримати мою поправку, щоб не допустити відновлення торгівлі на крові.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, Іване, ваш коментар.

ВІННИК І.Ю. Стаття 10 в запропонованій комітетом редакції є, фактично, результатом врахування цілої низки поправок. Ми чітко розмежували питання переміщення товарів, наголошую, не торгівлі, тут немає ніякої комерційної складової, а саме: що може бути переміщено, порядок переміщення, і це все визначається виключно Кабінетом Міністрів України, який виконує всі рішення Ради національної

безпеки і оборони, введені в дію указом Президента, які згідно з законодавством обов'язкові до виконання Кабінетом Міністрів України.

Стосовно переміщення осіб. Це повноваження, яке може бути реалізовано у зв'язку з урахуванням безпекової ситуації. Вам відомо, що ми створюємо нові органи військового управління для здійснення заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки в окремих районах, в даному випадку Донецької, Луганської областей. Тому питання переміщення осіб і його порядок це питання...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, дайте 15 секунд для завершення виступу.

ВІННИК І.Ю. ...тут немає торгівлі, тим паче торгівлі, яку забезпечують чи контролюють Збройні Сили України. Є переміщення товарів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів, і переміщення осіб, яке може бути тимчасово призупинено у зв'язку з вимогами безпекової ситуації.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 439. Комітет її відхилив.

«За» – 39.

Поправку не підтримано.

Поправка 442. Народний депутат Рябчин. Будь ласка.

РЯБЧИН О.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* «Батьківщина», Донеччина. Моя поправка стосується порядку в'їзду, переміщення товарів на тимчасово окуповані території. У запропонованій редакції це визначається начальником Об'єднаного оперативного штабу ЗСУ з урахуванням безпекової ситуації, а я пропоную, щоб визначав центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій.

Норма в редакції поданого законопроекту виглядає так, що вказаний порядок може змінюватися одноосібно начальником штабу

постійно з урахуванням безпекової ситуації, що може призвести до корупціогенних факторів на рівні розмежування. Доцільніше, щоб такий порядок затверджувався центральним органом виконавчої влади, а саме Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. При цьому в такому порядку можуть бути передбачені будь-які форс-мажори, пов'язані зі зміною безпекової ситуації. Норма поправки забезпечить єдність правового регулювання. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Комітет хоче прокоментувати. Будь ласка, пане Вінник.

ВІННИК І.Ю. Загалом, окрім виключних випадків, жодним чином український громадянин не може бути обмежений в пересуванні – це норма Конституції. Саме тому на засіданні комітету ми намагалися відійти від терміну «порядок переміщення осіб». Особи можуть вільно переміщатися. Ми надали повноваження Командувачу об'єднаних сил, який лише в разі реальної загрози життю та здоров'ю осіб, які перетинають лінію розмежування, має право обмежити в'їзд осіб на тимчасово окуповані території, а порядок переміщення товарів – це вже повноваження Кабінету Міністрів.

Тому ми вважаємо недоцільним давати центральному органу виконавчої влади, відповідальному за формування та реалізацію державної політики з питань тимчасово окупованих територій, неконституційні повноваження – забороняти в'їзд чи виїзд осіб.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, прошу визначатися щодо поправки 442. Комітет її відхилив з такою самою мотивацією, що й попередні поправки з цього блоку: порядок перетину КПВВ, у тому числі переміщення товарів, визначається виключно Кабінетом Міністрів, а не законом України, іншими органами виконавчої влади.

«За» – 24.

Поправку не підтримано.

Поправка 443. Заліщук. Будь ласка.

ЗАЛІЩУК С.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! У своїй поправці я пропоную уточнення про те, що в разі ескалації збройного конфлікту, воєнних дій, надзвичайних ситуацій, що загрожують життю і здоров'ю людини, яка перебуває на тимчасово окупованій території, вона не може бути притягнута до відповідальності за перетин межі тимчасово окупованої території поза контрольними пунктами в'їзду-виїзду. Прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Є коментар від комітету. Будь ласка.

ВІННИК І.Ю. Кодексом України про адміністративні правопорушення, яким врегульовується незаконний перетин державного кордону, який окремі так звані «гастролери» в Україні іноді застосовують, передбачаються виключні випадки, коли санкція у вигляді штрафу не може бути застосована у разі крайньої потреби.

Тому ми вважаємо, недоцільно якимось чином це положення уточнювати. У даному разі, якщо людина, перетне навіть не державний кордон, а лінію розмежування, що не має відповідного статусу, жодним чином ніхто ніяких санкцій на таку людину накладати не може і не буде, бо це не передбачено законодавством.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, прошу визначатися щодо поправки 443. Комітет її відхилив як таку, що недоцільна.

«За» – 16.

Поправку не підтримано.

Поправка 445. Семенуха. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Колеги, фактично, редакція норм законопроекту, підготовленого до другого читання, дозволяє створити можливості щодо відновлення торгівлі з окупантами, а якщо сказати іншими словами, давайте називати речі своїми іменами – дозволяє фінансування окупаційного режиму.

Поправкою «Самопомочі» передбачається чітка система обмежень щодо переміщення товарів через лінію межі тимчасово окупованої території у відповідності із нормами та принципами міжнародного гуманітарного права. Ми не можемо допустити в будь-який спосіб відновлення торгівлі на крові. Ніщо не може так деморалізувати власні Збройні Сили, як те, коли уряд однією рукою відправляє товари на окуповану територію, а другою – відправляє людей на війну. Тому треба дозволити переміщувати на тимчасово окуповані території лише гуманітарну допомогу, про що чітко прописати саме в тілі законопроекту. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 445. Комітет її відхилив.

«За» – 43.

Поправку не підтримано.

Поправка 447. Авторами поправки є: Вінник, Пашинський, Левус, Савченко. Поправку враховано. Але щодо неї у нас є наполягання Михайла Папієва, яке він висловив у своєму листі, поданому до президії, щодо підтвердження цієї поправки. Оксана Сироїд також на цьому наполягає.

Зараз надаю слово Михайлу Папієву, потім візьме слово пані Оксана як заступник Голови Верховної Ради, а комітет дасть свою аргументацію.

Будь ласка, пане Папієв.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні народні депутати України! Не випадково сьогодні, 16 січня, ми розглядаємо саме цей законопроект. Як кажуть, Бог шельму мітить. Фактично, цей законопроект є додатком до славнозвісних «законів 16 січня», і я думаю, що це його абсолютно законне місце.

Я дуже просив би народних депутатів України, коли ми голосуємо за законопроекти, все-таки враховувати норми Конституції України, щоб не було порушення ані статті 3, ані статей, які стосуються прав та свобод громадян, пам'ятати, що на непідконтрольних українській владі територіях проживають громадяни України, у нас є рекомендації стосовно їх пенсійного і соціального забезпечення.

Ми маємо виходити з цієї ситуації і все-таки визнавати, що там знаходяться наші громадяни, громадяни України, люди, які за Конституцією рівні.

Я дуже просив би поставити цю поправку на підтвердження, бо її норма порушує Конституцію України.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Згідно з Регламентом не може бути два виступи щодо поправки. Але я надаю слово пані Оксані як віце-спікеру, яка бажає виступити щодо поправки 447.

СИРОЇД О.І. Дякую. Норми запропонованої статті законопроекту обмежують права і свободи людини. Відповідно до статті 64 Конституції України лише в умовах воєнного і надзвичайного стану можуть бути обмежені такі права. Фактично, в цій статті вводяться окремі елементи воєнного стану, але не називаючи це. Насправді, є велика небезпека в тому, що ми черговим інструментом запроваджуємо антиконституційний режим.

Наразі хочу звернутися, зокрема до представника комітету з проханням не коментувати ані мої слова, ані слова моїх колег-однопартійців. Не вам нас судити після того, як ви три роки ігнорували наше рішення. Люди, які переходять на особистості, або не мають почуття гідності, або достатньої кваліфікації для ведення професійної дискусії.

Дякую вам дуже.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу народного депутата Вінника, який представляє позицію комітету, дати коментар щодо поправки 447.

ВІННИК І.Ю. Категорично заперечую факт, що я намагаюся когось судити. У мене немає жодних повноважень у цьому контексті.

Стосовно коментарів щодо політичних позицій. Як на мене, ми зібralися у Верховній Раді саме для того, щоб цим займатися – коментувати. І головне, я намагався дотримуватися слів та лексики законопроекту, а ви чомусь не використовуєте ті слова, які є в тексті законопроекту, підготовленому до другого читання. Робите якісь маніпуляційні відсилки, говорите, що ми намагаємося впровадити

торгівлю, тим паче на крові. Я не можу зрозуміти для чого ця патетика, коли це геть не відповідає змісту того, що підготував комітет.

Я дуже дякую за зауваження до моєї роботи як секретаря комітету. Ми обов'язково це врахуємо. Але давайте все-таки поважати один одного, і це моє звернення, в тому числі до вас.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги! Я закликаю всі фракції, всіх депутатів поважати один одного, не навішувати ярлики, не зневажати і не ображати.

На вимогу народних депутатів Папієва і Сироїд ставлю на голосування поправку 447 для її підтвердження. Прошу голосувати. Комітет її підтримав.

«За» – 21.

Поправку не підтверджено.

Поправка 449. Народний депутат Шкрум не наполягає.

Поправка 450. Шкрум наполягає. Будь ласка.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, більшість депутатів із фракцій «Батьківщина», «Самопоміч», а також позафракційні, які наполягають на конкретних поправках, понад рік тому входили до складу робочої групи профільного Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, коли розглядався перший депутатський законопроект щодо окупованих територій. Тоді ми разом із міжнародними експертами, громадськими діячами, представниками МЗС, Міноборони, прикордонної служби, Збройних Сил України дійшли консенсусу, як має визначатися порядок переміщення вантажів, товарів з і на окуповану територію. Саме у своїй поправці я й пропоную той консенсус, який ми тоді знайшли, тому що треба чітко прописувати в законопроекті, як це буде відбуватися.

Наразі ваш комітет пропонує віддати Кабінету Міністрів повноваження визначати порядок переміщення товарів, вантажів, громадян, змінювати його в довільному режимі постановою Кабінету Міністрів. Я вважаю, що цей порядок переміщення потенційно несе в собі величезні корупційні ризики. Тому ми вимагали визначити цю норму

в законі. Ми готові були до дискусій, але, на жаль, Комітет з питань національної безпеки і оборони пішов іншим шляхом. Прошу поставити мою поправку на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 450. Доповідач мотивацію щодо її відхилення озвучив.

«За» – 53.

Поправку не підтримано.

Поправка 451. Найєм не наполягає.

Поправка 452. Пані Корчинська наполягає. Будь ласка.

КОРЧИНСЬКА О.А., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* У даному разі комітет, обмежуючи права громадян в зоні проведення військових дій, дійшов до того, що там не зможе працювати жоден добровольчий медичний підрозділ. Сотні людей, які допомагають нам на фронті, змушені будуть піти. Більше того, буде паралізований волонтерський медичний транспорт не лише добровольчих медичних підрозділів, а й військових, бо, на жаль, оформлений для тимчасового користування.

Даною поправкою забороняється здійснювати торгівлю з окупованими територіями. Ми підтримуємо переміщення лише особистих речей громадян та гуманітарної допомоги. Це принципові речі, через непідтримку комітетом яких патріоти все-таки в більшості не проголосують за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 452 народного депутата Корчинської. Комітет її відхилив.

«За» – 56.

Поправку не підтримано.

Поправка 454. Народний депутат Купрій не наполягає.

Поправка 455. Народний депутат Тарас Пастух наполягає. Будь ласка.

ПАСТУХ Т.Т. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! У принципі, те, що пропонується в даній редакції

законопроекту, є таким собі ноу-хау: Верховна Рада підмінє і Президента України, і саму себе. Вперше ми маємо такий прецедент – затверджуємо рішення Президента, якого не існує. На сьогодні ніхто не може сказати, показати, коли це рішення приймалося Президентом чи було подане до Верховної Ради. У цьому є певна проблема. Хоча, можливо, це і правильно, тоді потрібно і надалі виробляти таку практику. Якщо Президент протягом трьох з половиною років не може внести подання, давайте доручимо Голові Верховної Ради зробити це, і тоді дуже багато проблем в державі будемо розв'язувати: призначати новий склад Центральної виборчої комісії, затверджувати склад наглядової ради Національного банку, призначати голів Національного банку та Фонду державного майна, нарешті, заповнили б квоту наглядової ради «Укроборонпрому». Нормальна практика. Якщо ні, тоді давайте позбуватися такої практики.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися щодо поправки 455, авторами якої є народні депутати із фракції «Самопоміч». Комітет її відхилив.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 456. Не наполягає.
Поправка 457. Лубінець наполягає. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Мажоритарний виборчий округ № 60, Донецька область. Я хотів би звернути увагу на дуже серйозну проблему, яку я підняв у своїй поправці, а саме: оформлення або відновлення втрачених документів, що підтверджують громадянство України. Я пропоную спростити цю процедуру шляхом використання інформації з Державного реєстру виборців, який діє на території всієї України. Людині, яка приїхала з окупованої території, достатньо того, щоб звернутися до державного органу, фактично, паспортного столу, який у свою чергу звернеться до Державного реєстру виборців, і на підставі цього може видати паспорт. Ви ж розумієте, що український

паспорт – це те, що буде тримати зв'язок з людьми на окупованій території.

Я не можу зрозуміти логіки комітету, чому поправку відхилено. Якщо людина хоче оформити паспорт, свідоцтво про народження, давайте для них спростимо цю процедуру, а не, навпаки, ускладнимо. Росія на території України роздає російські паспорти без проблем. Он мер Добропілля має громадянство Російської Федерації, і Служба безпеки проблеми в цьому не бачить. А ми чомусь бачимо проблему в тому, щоб дати нашим громадянам, які знаходяться на непідконтрольній території, паспорти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, пане Іване, ваш коментар.

ВІННИК І.Ю. Дуже делікатна ситуація з українським громадянством, почесним українським паспортом, який, до речі, на сьогодні за статусом паспортів знаходиться на 34 місці, вище, наприклад, ніж паспорт Російської Федерації. Ні для кого не секрет, що окремі українські громадяни, щоб отримати російське громадянство на окупованій території Автономної Республіки Крим, підіграючи агресору, свідомо відмовлялися від українських паспортів, а сьогодні намагаються їх якимось чином відновити.

Безумовно, це питання треба вирішувати. Але, враховуючи, в тому числі заяву МЗС Великої Британії щодо відмови в спрощенні лібералізації візового режиму українцям, саме у зв'язку з тим, що в нас є тимчасово окуповані території, де є непрозорість щодо застосування окремих положень щодо українського паспорта, ми вважаємо, такі речі треба вирішувати через окреме впровадження норм у Цивільному процесуальному кодексі. За такої аргументації комітет відхилив цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 457. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Поправка 459. Сажко наполягає. Будь ласка.

САЖКО С.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, самовисуванець). Виборчий округ № 59, Донеччина. У своїй поправці я пропоную в частинах першій та другій статті 11 законопроекту слова «шість місяців» замінити словами «один рік».

Також ця поправка стосується скасування чинності Закону «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» та втрати нашими громадянами передбачених пільг і гарантій. Якщо ми установимо термін один рік, а не шість місяців, це дасть можливість протягом року напрацювати необхідні законодавчі ініціативи, завдяки яким держава поверне людям в зоні АТО пільги, належний державний соціальний захист. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Комітет відхилив дану поправку. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 461. Купрій наполягає. Будь ласка.

КУПРІЙ В.М. Шановні колеги! У статті 11 законопроекту – «Прикінцеві і перехідні положення» зазначено: «Цим Законом Верховна Рада України відповідно до пункту 9 частини першої статті 85 Конституції України схвалює рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань...». Я хотів би наголосити, що на сьогодні немає жодного рішення Президента стосовно цього. Президент видає або укази, або розпорядження, які є обов'язковими для виконання на всій території. Голосувати зараз авансом за такі повноваження – це абсурд. Я вважаю, що Президент має ввести воєнний стан, а потім прийти за Конституцією до Верховної Ради, і ми схвалимо рішення про використання Збройних Сил України. Прошу підтримати мою поправку, в якій я пропоную виключити цю норму із законопроекту.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 461, яку комітет відхилив.

«За» – 58.

Поправку не підтримано.

Поправка 462. Народний депутат Німченко наполягає. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Я розумію, що всі заморилися, але прошу звернути увагу на те, чому я пропоную виключити частину другу статті 11. Усе, про що ми сьогодні говорили щодо використання Збройних Сил, є неконституційним. Протягом чотирьох років Президент не вносив на схвалення до Верховної Ради рішення про використання Збройних Сил. Ми на свій розсуд приймаємо рішення про застосування сили, як це було 14 квітня, коли Турчинов сказав про АТО з використанням Збройних Сил, і ракети полетіли. Що це? Ніхто не знає звичаїв ведення війни, гуманізму ведення війни? Запропонована норма не те, що нікчемна, вона неконституційна, по суті, відкриває шлюз для...

ГОЛОВУЮЧА. Дайте ще 15 секунд для завершення виступу.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Не можна цього допустити. Це вторгнення в правові повноваження Президента. Цим законопроектом ми диктуємо Конституцію! Хіба таке є у світі?

ГОЛОВУЮЧА. Ваша позиція зрозуміла.

Прошу визначатися щодо поправки 462. Комітет її відхилив.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 465. Не наполягає.

Поправка 467. Не наполягає.

Поправка 468. Не наполягають.

Поправка 469. Не наполягає.
Поправка 470. Не наполягає.
Поправка 471. Не наполягає.
Поправка 474. Головка наполягає. Будь ласка.

ГОЛОВКО М.Й., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 164, Тернопільська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Всеукраїнське об'єднання «Свобода». Шановні колеги! Згідно з нормою законопроекту Президенту надається право перманентно використовувати Збройні Сили України, практично оголошувати будь-де і в будь-який час про можливих, так би мовити, терористів і без згоди парламенту вводити воєнний стан.

У зв'язку з агресією Московії, яка сьогодні воює проти нашої держави, у своїй поправці Всеукраїнське об'єднання «Свобода» пропонує: «Президенту України негайно, але не пізніше трьох днів з дня набрання чинності цим Законом, оголосити указ про введення воєнного стану на тимчасово окупованих територіях...». Наша поправка змістовна, суть її згідно з нормами цього законопроекту – вимагати від влади, Президента введення воєнного стану, а не діяти виключно на свій розсуд.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Поправку 474 відхилено, але автори наполягають на голосуванні. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Поправка 471. Мустафа Найєм. Будь ласка.

НАЙЄМ М.-М., член Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Фактично, ця поправка доповнює поправку мого колеги. Справа в тому, що законопроектом передбачається, що прийняттям цього проекту Верховна Рада автоматично схвалює рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових

формувань. Але це суперечить пункту 9 статті 85 Конституції, що вимагає узгодження таких рішень з парламентом.

У своїй поправці я пропоную доповнити частину другу статті 11 «Прикінцеві та перехідні положення» нормою про те, що прийняття цього законопроекту не є автоматичним схваленням дозволу на використання Збройних Сил шляхом, вказаним у цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Поправку 471 комітет відхилив, але автор наполягає на голосуванні. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Поправка 477. Не наполягає.

Поправка 478. Не наполягають.

Поправка 479. Не наполягає.

Поправка 480. Не наполягає.

Поправка 481. Не наполягають.

Поправка 482. Не наполягає.

Поправка 483. Шкрум наполягає.

Пані Альоно, давайте завтра ми розпочнемо нашу роботу з розгляду вашої поправки (*Шум у залі*).

Є ще поправка 481. Тоді давайте зараз ми розглянемо поправку 481, а завтра почнемо з розгляду поправки 483. Це буде справедливо.

Отже, поправка 481. Пастух. Будь ласка. І відповідно я продовжую засідання на час розгляду поправки.

ПАСТУХ Т.Т. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! У своїй поправці ми пропонуємо визнати такими, що втратили чинність закони України: «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей». Аргументація доволі проста. Якщо ми говоримо про деокупацію Донецької та Луганської областей, то всі мають розуміти, що з цієї території повинні бути виведені незаконні збройні формування, іноземні збройні формування, контроль над цією територією

має бути відновлений Збройними Силами, всіма державними органами і структурами, має бути відновлений контроль над кордоном, і після того, як відновиться мир на цій території, мають бути проведені вибори. Але якщо діятиме закон про особливий режим на цих територіях, ця логіка повністю ламається, і це говорить про те, що спочатку там повинні бути проведені вибори, пройти амністія, і аж після того Україна зможе відновити кордон на території...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Дану поправку враховано частково, але автори наполягають на врахуванні її в повному обсязі. Хто підтримує дану пропозицію, прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Отже, завтра ми розпочнемо нашу роботу з розгляду поправки 483, автором якої є Альона Шкрум. Наголошую, в нас лишається ще 200 поправок.

Я вважаю, ми провели плідну дискусію, хоча в мене були великі надії на те, що ми сьогодні вийдемо на прийняття рішення. На жаль, жвава та активна дискусія призвела до перенесення моменту прийняття. Але в даному випадку, важливіше більш системно попрацювати, щоб вийти на якісне об'єднуюче остаточне рішення Верховної Ради України.

Шановні колеги, вечірнє засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Завтра о 10 годині чекаю всіх у сесійному залі для продовження нашої роботи.

Дякую вам і до побачення.